

ПРОЈЕКАТ „СРЕМСКИХ НОВИНА“ • УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ

Одрживи развој, заштита животне средине и управљање МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ

Пише:
Др Горан
Пузић

Појам «одрживи развој» постао је широко распрострањен током последњих деценија. Углавном се везује за очување животне средине.

Одрживи развој је програм акције за локалне и глобалне реформе у области економије друштвеног развоја и заштите животне средине. ¹ Програмима се стално наново дефинишу и усавршавају. Изазов овог програма да развије, тестира и прошири видове промене процеса економског развоја, тако да се овим развојем не униште еко-системи и заједнице у којима се живи (градови, села, суседство и породица) како би се живот учинио могућим и квалитетнијим у будућности.

Функција одрживог развоја не би смела да буде везана за одређене општине, већ мора да обухвати национални стратешки приступ који је дугорочан и који интегрише различите комплексне процесе развоја.

Европска комисија у мају 2001. године сачинила је консултативну стратегију одрживог развоја под називом «Одржива Европа за бољи свет - Европска стратегија одрживог развоја» (СОМ 2001, 264 final) која је усвојена на заседању у Гетеборгу (15-16 јун, 2001). Сходно закључцима конференције у Јоханесбургу, локалне власти су одређене да уђу у деценију убрзане ефективне акције у правцу креирања одрживих локалних самоуправа и заштите заједнице како би се побољшали трендови очувања животне средине.

Како до циља?

Треба обратити посебну пажњу и на економске аспекте, односно запошљавање локалног становништва, које би обухватило ефикасно очување и коришћење ресурса, а обезбедило ефикасне друштване, економске и еколошке стандарде.

На плану инфраструктуре - треба предузети низ мера и активности ангажовањем стручних кадрова, применом прогресивних метода и поступака. Извор финансирања мора бити децидно и јасно утврђен, а средства трошена наменски.

Просторно и урбанистичко планирање - обухвата високу координацију јединица локалне самоуправе између јавних предузећа, администрације с циљем да се изгради високо продуктивна планска документација. Неопходно је створити јак маркетиншки приступ, укључујући све његове елементе.

Економски развој и запошљавање - обухвата низ мера и активности од стране локалне самоуправе с циљем да се побољша запошљавање на одређеној територији, а самим тим унапреди економски развој. У развоју локалне самоуправе треба посебно водити рачуна о коришћењу природних ресурса и њиховим одрживим аспектима.

Одношење органског отпада

План друштвеног развоја - подразумева пажљиво бирање кадрова који ће одлучивати о свеукупном локалном развоју. Применом различитих метода и техника запослени у општинским управама одговорни су за добро или лоше функционисање локалне јединице.

Смањењем фискалних оптерећења и такси, које су у надлежности локалне самоуправе, подстакао би се развој предузетништва у локалним јединицама.

Заштита животне средине - представља веома снажан фактор о којем би локалне власти посебно требале да поведу рачуна.

Нарочито битан сегмент је одређивање и доношење стратешких докумената о заштити животне средине на локалном нивоу применом еколошких и економских инструмената, при томе водећи посебно рачуна о одрживим развојним и еколошким елементима.

Неопходан је јак маркетиншки приступ.

Смањење сиромаштва - обухвата непрестану борбу за побољшање живота грађана на одређеној територији кроз призму пружања подстицаја за оснивање сопствених предузећа, развој предузетништва, успостављање дијалога са социјалним групама.

Општа констатација је да су економски раст и одрживи развој изузетно битни изазови за политику Републике Србије. Озбиљније креирање политике у овом правцу захтева «мултисекторски приступ», а то подразумева учешће неколико сектора Владе Републике Србије и јавне управе (сектор животне средине, енергије, пољопривреде, индустрије, туризма), инокосни сектор, невладине организације и целокупно друштво.

Почеци у античком периоду

Почетке управљања чврстим отпадом налазимо још у античком периоду. У Атини је око 500. године п.н.е. донесена прва позната одредба о забрани бацања отпадака на улици, а постојала су и одлагалишта отпада која су морала бити удаљена најмање два километра од града. У средњем веку однос према отпаду био је много неодговорнији и отпад се одлагао на улицама. Порастом броја становника, индустријализације, урбанизације и економског благостања настају све веће количине отпада. Хемијски састав отпада све је сложенији и његовом спором разградњом отпад остаје у људској средини дуготрајно. Све веће количине отпада смањују расположиви простор за његово одлагање претећи да угрозе људско здравље и околину. Проналаском нових синтетичких, често токсичних материјала и хемикалија, укључујући пластичне масе, пестициде, растворе и средства за чишћење, ситуација је постала сложенија. Присуство тих хемикалија у индустријским и градским отпацима захтева одговорнији приступ његовом одлагању. Као синомин за отпад често се користи израз смеће којим се означава и помешани отпад из домаћинства, индустрије итд. Данашњи систем управљања, односно контролисаног начина одлагања отпада, почео се спроводити у САД почетком 1940. године, у Њујорку, где је настала прва санитарна депонија.

Управљање отпадом представља један од кључних сегмената стратегије одрживог развоја. Одрживи

Управљање отпадом

Под појмом «управљања отпадом» подразумева се економски оправдано и по околину безбедно управљање целокупним животним циклусом отпада, од његовог настанка, сакупљања, превоза, искоришћавања, обрађивања и одлагања, у складу са законским прописима. Структура и количина отпада зависи од степена економског и социјалног развоја, од структуре активности које се врше и од облика просторне организације града. Променом ових фактора мења се и структура отпада.

развој подразумева задовољавање потреба садашњих генерација, без довођења у питање опстанка и квалитета живота будућих генерација. Уколико се не реши успешно, као део интегралног управљања животном средином, проблем отпада би могао да буде један од оних који ће оптеретити будуће генерације.

Основне тенденције управљања отпадом

Развијене земље успоставиле су различите контролне системе за управљање отпадним материјама. Хијерархија поступака у управљању отпадом усвојена је 1976. године и гласи: «Спречавању (превенцији) отпада даје се предност у односу на рециклажу, рециклажа је пожељнија од спаљивања, а одлагање на депоније је најмање пожељан метод уклањања отпадних материја».

Европска унија 1990. године усвојила је стратегију према којој је такође примарни циљ спречавање настанка отпада, из чега следи издвајање материјала који се могу поново користити и оптимизација коначног одлагања.

Данас је општеприхваћено начело управљања отпадом тзв. Начело «4 Р», које значи:

Reduction - смањење и спречавање отпада постављањем техничких стандарда, развојем чистих технологија, едукацијом.

Reuse - поновна употреба отпада без обраде.

Recycling - рециклажа, материјално и енергетско искоришћавање отпада.

Recovery - обнављање, поновна употреба за исту намену, али уз обраду нпр. повратна амбалажа.

(Наставиће се)

Пројекат подржао покрајински Секретаријат за културу и јавно информисање)
Опрема редакцијска